

РУСЛАН СЕМЕРДЖИЕВ
В ТЪРСЕНЕ НА БЪЛГАРСКИЯ
ФОКУС

chitanka.info

Тези дни за пореден път разгорещиха спорове около националния празник на България. И така ще бъде вероятно всяка година, докато този ден се води такъв. За съжаление, подобни спорове се разразяват само около самата дата. Обстоятелство, което донякъде предопределя надмощие на емоцията и слаба чуваемост на аргументите на спорещите. Ето че и аз несъмнено съм повлиян именно от тази разгорещеност на чувствата. Ще се опитам да изляза от емоцията и по-нашироко да опиша личните си основания за възприетата от мен позиция на несъгласие с определената дата за национален празник чрез Конституцията на България от 12 юли 1991-ва година.

Смисълът на националния празник: Това е ден, който трябва да отбелязва и насърчава обединението около неизменни за нацията ценности и постижения, които са характерни най-вече само за нея, не само за определен период от нейното съществуване, а в една продължителност, която предполага единството и в бъдещето на следващите поколения. Това несъмнено е ден на демонстрация на самочувствие, радост и удовлетвореност, независимо от конкретния исторически момент, временни трудности или бурен възход. Ден, в който различията, породени от ежедневието, политическите пристрастия или етническото многообразие, събира в една точка енергията на цялата нация с цел напредък, благополучие и взаимно уважение.

Какво се получава вече 20 години? Обикновено ожесточени спорове, изостряне на про- и анти руските настроения. За съжаление стигащи до нетърпимост, взаимни обиди и обругавания. Обстоятелство, което само по себе си е достатъчен аргумент за промяна на датата на Националния празник на България. Достатъчно основание за разумно обмисляне и обществена дискусия, която да ни изведе на мястото на общото съгласие. Без да бъдем прищпорвани от времето, както се получи в месеците на приемането на последната Конституция.

Камъните на раздора? Като наблюдавам вече двадесетгодишните изблици на препирни, стигам до заключението, че главната причина се явява недостатъчното, дори може определено да се нарече, манипулативно обучение още от най-ранни детски години, когато се създават устоите на ценностното мислене на отделните личности. И

това манипулативно обучение се свежда до скриване на голяма част от фактологията около събитията, свързани с борбите за национален суверенитет в края на XVIII век, ролята и политиката на великите сили в същия период и по-тясно ролята на Русия и Отоманската империя в тези събития. Големият мит са т.н. наречената Руско-турска освободителна война и Сан Стефанският мирен договор. Руско-турската война от 1877–78 г. в много български учебници и исторически изследвания се нарича „освободителна“ с внушението, че тя е организирана, започнала и завършила с основна цел освобождаване на България от „турско робство“. В подобни внушения няма никаква достоверност и истина, с изключение на това, че тази война като резултат води до началото на освобождението на България. Истина е, че в пропагандата на руската преса от онова време стремежът на тогавашния император е бил да мотивира народа си, и още по-важно — руската интелигенция за подкрепа на войната, снабдявайки мотивите с една красива християнска и хуманитарна цел. В архивите на официалните документи както в Русия, така и в Европейските източници, също никъде не става дума за „освободителна“ война.

Важна за установяване на истинността в случая е частната кореспонденция на руското императорското семейство, където взаимоотношенията са значително по-открити и откровени — тази война също не получава оценката „освободителна“, за разлика от официална пропаганда. Важни са впечатленията на участниците във войната — руски офицери и интелигенти, които откриват съвсем различни настроения и факти в земите и сред населението, което са тръгнали да „освобождават“. Едно от важните свидетелства е на Достоевски — личност, в чиято стойност не може да има съмнения: „Ами ние сме дошли да ги спасяваме, значи те трябва да ни посрещат едва ли не на колене. Да, ама те не коленичат, те ни гледат накриво, даже май не ни се и радват! Не ни се радват на нас! Вярно е, посрещат ни с хляб и сол, ама гледат накриво, накриво!...“. Твърде важна е оценката на самия Сан Стефански договор, с който много Българи мотивират привързаността си към датата 3-ти март. Съдържанието на този договор също потвърждава по-горното ми твърдение. По същество този договор е за прекратяване на военните действия и уреждане на взаимоотношения между Русия и Отоманската империя.

Що се отнася до останалата му част, най-вече отнасяща се до възстановяването на България като държава — договореността е само предварителна и твърде условна. Целият договор е в 28 члена, от които само 6 (шест) се отнасят до България. От 4279 думи (по българския превод на договора), употребените за отнасящата се част до България са 1158. Основните бенефициенти от този договор са Русия и нейните съюзници на Балканския полуостров — Черна гора, Сърбия и Румъния (което обяснява участието на румънски войскове части). Признава се безусловно независимостта на трите балкански държави, докато за България се признава само автономност при последващи допълнителни уточнения. (Виж договора тук: http://www.omda.bg/bulg/hystory/San_stefano.htm). Така, че самият договор дава много повече основания на Сърби, Черногорци и Румънци да обявят 3-ти март за свой национален празник, отколкото на Българите. Преди да се стигне до Берлинския конгрес (който повечето Българи смятат за основния „виновник“ за разделянето на България), се сключва тайно споразумение между Русия и Великобритания — от 18 май 1878, което практически предрешава разделянето на България и съответно решенията на конгреса, състоял се през юни-юли 1878 г. Сключват се преди конгреса споразумения и между Великобритания и Турция, между Великобритания и Австро-Унгария (виж The Great Soviet Encyclopedia (1979)). Не по-малко важно за Българите е да разберат мотивацията за Руско-турската война от 1877–78 година, наричана от самите руснаци „Восточная война 1877–78 года“, а в европейските източници „Руско-турска“.

Историята на преразпределението на Европа през 19-ти век много добре обяснява какво, как и защо се е случило. И как това се отразява на нашия, български интерес. Тогава ще разберем, че твърде вероятно именно руско-турската война от 1877–1878 година е попречила на създаването на България в границите, в които тя естествено трябваше да се възстанови. Нека тази мисъл не звучи еретично, а предизвика размисли. Анализът на Германската външна политика от онова време, основоположена от Ото фон Бисмарк, чиято основна цел е Германско-Руски съюз и който сам заявява в мемоарите си — „По време на Берлинския конгрес не ми остана нищо друго, освен да подкрепям желанията на Русия!“ — не е в полза на българските възжелания. Не влизат българските надежди и в плановете на

останалите „хиени“, чакащи и подбуждащи разпадането на Отоманската империя.

Да, Русия се е възползвала много сполучливо от кризата в Отоманската империя и желанията на останалите велики сили за преразпределение на „наследството на болния човек“. И това е разбираемо. Илюзия е обаче да се мисли, че това е в български интерес. Показателно е отношението на тогавашните български борци за независимост, които много по-добре от нас са виждали, участвали и разбирали събитията. Не е случайно, че главните апостоли не са свързвали самоопределението на България с Русия. Да, Русия е изиграла картите си изключително добре. До степен, че европейците са се уплашили от създаването на голяма България, вместо да я подкрепят. Не познавайки българския характер. По това време изглежда само Американците са разбирали най-вярно нещата. Казвам го съвсем осъзнато, въпреки риска от неразбиране и нападки. Това обаче са фактите. Не настроения и чувства.

Не може да се подмине в разбирането на руските интереси и поведението на Русия в първите десетилетия след Берлинския конгрес по отношение на развитието на България, както по отношение на Съединението, така и по отношение на обявяването на независимостта. Какво по-добро доказателство за истинските намерения от това? Какъв е изходът? Несъмнено той е тук в решенията и действията на българското общество. Не само на равнище политика, а много по-широко в търсене на национално обединение, спокойно и с разум. Не с отлагане на „горещата“ тема, а напротив — в спокойно и разумно обсъждане.

Основният аргумент на привържениците на 3-ти март, като национален празник, е благодарността към жертвите на руско-турската война. Няма съмнение, че такава благодарност, чисто човешка и християнска е налице. 3-ти март може да остане една чествана дата именно като ден на благодарността, но не и като национален празник в този му вид — както предписва Конституцията. Може ли някой да забрави героите от тази война? Не, разбира се. И не трябва. Аз съм убеден обаче, че онзи подполковник Калитин, нанизан на османските щикове, пазейки българското знаме, е искал и именно независима България. Нима трябва да забравим за това? Анти- и проруските настроения трябва да търсят и да намерят своето успокоение — то е в

общ интерес. Това е реалната политика, ако искаме да бъдем успяваща нация и уредена държава.

Моето мнение е, че дори Русия има полза от подобно развитие — стига и там да се намерят разумни политици, които да го подкрепят. В една практично, осъзнато сътрудничество има много повече сигурност за всички. А от това ще спечелим всички заедно, защото нали искаме едно и също нещо — да се гордеем, че сме Българи и силна България?

Време е да осъзнаем, че не чрез надделяване на едната или другата част от нацията ще се реши нашето бъдеще. Такова надделяване ще бъде само временно. Време е вече да намерим магията и действията, които ще ни изведат в осъзнаването на общия ни интерес.

Илюзия е да мислим, че проруските защитници ще изчезнат и това не бива да бъде цел на проевропейските настроения. Също такава илюзия е, че някога другите ще се примирят с насила налаганите „метани“ пред Русия.

Време е да кажем сбогом на илюзиите.

<http://semerdjiev.blogspot.bg/2011/03/blog-post.html>

Публикувано от Руслан Семерджиєв в петък, март 04, 2011 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.